

Valtio väistää vastuuta erikoistumiskoulutuksesta

Suomessa valmistaudutaan päättämään, minkälaista osaamista työelämä tarvitsee vuonna 2025. Opetus- ja kulttuuriministeriössä, OKM, koulutustarpeita suunnitellaan kutistuvien ikäluokkien ja kiristyvän valtiontalouden raamittamana. Opiskelun aloittavat ikäluokat pienenevät ja valtion velka kasvaa. Valtion säästötalkoissa leikataan myös yliopistokoulutuksesta. Suomessa siirtyy lähivuosina enemmän ihmisiä eläkkeelle kuin uutta työvoimaa tulee työmarkkinoille. OKM ehdottaa koulutustarjonnan lisäämistä erityisesti sosiaali- ja terveystieteiden hoitamaan vanhenevaa väestöä. Esityksessä vuosittainen eläinlääketieteen aloituspaikkojen määrä pysyy nykyisessä noin 70 paikassa, johon se nostettiin vuonna 2008. Suomen eläinlääkärikuntaan tulee vuosittain myös merkittävä määrä ulkomailla opiskelleita eläinlääkäreitä. Eläinlääkärien ylitarjonnasta Suomessa ei ole merkkejä.

Määrien ohella ratkaisevan tärkeitä ovat koulutuksen sisällöt. Opetuksen kehittäminen on tiedekunnassa jatkuvaa työtä, missä onnistuminen on myös huomattu. Tiedekunta on kauden 2010–2012 Helsingin yliopiston opetuksen laatuyksikkö.

Opinto-ohjelman kehittämisessä on työkaluna osaamistavoitteiden tarkka määrittely: mitä vastavalmistuneen eläinlääkäriin tulee osata. Tätä arviointia tehdään myös maailmanlaajuisesti, kun suunnitellaan day one skills -kriteerejä. Tiedon määrä kasvaa maailmassa niin valtavaa vauhtia, ettei minkään alan perustutkinnolla voida enää kattaa kaikkea työelämässä tarvittavaa tietoa ja taitoa.

Eläinlääketieteessä arvioidaan kaiken aikaa, mikä kuuluu perustutkintoon ja mikä ammatilliseen erikoistumiskoulutukseen tai tutkijakoulutukseen, siis tohtorintutkintoihin. Jotta rajanvetoa perustutkinnon ja ammatillisen erikoistumistutkinnon välillä voisi todella tehdä, tarvitaan hyvin toimiva ammatillinen erikoistumiskoulutus. Pullonkauloistaan ja riittämättömästä valmistuneiden määrästä huolimatta suomalainen kansallinen erikoistumiskoulutus kiinnostaa ammattikuntaa. Eurooppalaisista erikoisalojen diplomate-koulutuksista on monella alalla muodostunut kansainvälinen osaamisstandardi. Pääongelma on molemmissa erikoistumisohjelmissä rahanpuute. Puuttuvien resurssien johdosta erikoistuvia eläinlääkäreitä ohjataan tiedekunnassa muiden perustehtävien ohessa. Kansainväliset erikoistumisohjelmat joudutaan rakentamaan ulkopuolisen rahoituksen turvin, jolloin niiltä puuttuu jatkuvuus.

Valtiovalta pallottelee, kenelle kuuluu vastuu akateemisten alojen ammatillisen jatkokoulutuksen järjestämisestä. Myös OKM väistää vastuuta koulutuksen resursoinnista, jopa niin, että suunnittelukaudelle 2013–2016 ei aseteta tutkintotavoitteita erikoislääkärien, erikoishammaslääkärien ja erikoiseläinlääkärien määrille. Tämän voi lukea myös niin, ettei OKM aio rahoittaa näitä tutkintoja.

Eläinlääkärien erikoistumiskoulutuksen järjestäminen ei olisi valtiontaloudelle kovin suuri kustannus, mutta tähän ei OKM tai maa- ja metsätalousministeriö ole halunnut sitoutua, koska vastaavaa ammatillisen osaamisen kehittämistarvetta on kautta akateemisten alojen kentän. Suomessa keskustellaan yliopistokoulutuksen maksullisuudesta, mutta vielä eivät jatko-opiskelijat maksa lukukausimaksuina erikoistumiskoulutuksen opettajaresursseja.

Suomi haluaa menestyä maailmassa osaamisen kautta, ja tämä voi onnistua vain koulutuksen avulla. Akateemisilla aloilla myös ammatillista jatkokoulutusta on kehitettävä ja koulutuksen rahoittamisesta tarvitaan selvät valtakunnalliset pelisäännöt ja määrälliset tavoitteet.

Antti Sukura

dekaani, Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta